

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्र
बी.ए.भाग ३ सत्र ६ स्वाध्याय प्रश्न
मार्च/एप्रिल २०२४

आपण दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्रामध्ये प्रवेश घेतल्याबद्दल आपले स्वागत. बी.ए.सत्र ५ व ६ साठी प्रत्येक विषयासाठी ४० गुणाची लेखी परीक्षा व १० गुणांचे स्वाध्याय अशी परीक्षापध्दती लागू आहे. सत्र ६ साठीचे स्वाध्याय प्रश्न सोबत देत आहोत. सदरचे स्वाध्याय खाली दिलेल्या नियमावलीप्रमाणे पूर्ण करून आपल्या अभ्यास केंद्राकडे जमा करणे आवश्यक आहे. दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्राच्या मुख्य कार्यालयामध्ये स्वाध्याय स्वीकारले जाणार नाहीत.

नियम :

1. सत्र परीक्षामध्ये प्रत्येक विषयाला लेखी परीक्षा ४० गुण व स्वाध्याय १० गुण अशी एकूण ५० गुणांची आहे.
2. निवडलेल्या प्रत्येक पेपरसाठी एक असे सत्र ६ साठी एकूण सहा स्वाध्याय पूर्ण करावयाचे आहे.(इंग्रजी आवश्यकचे एक व ऐच्छिक विषयाचे पाच असे एकूण सहा स्वाध्याय) स्वाध्याय लिहिण्याकरिता आखीव कागद/A4 size paper वापरावा.
3. स्वाध्याय उत्तरपत्रिकेच्या मुखपृष्ठावर आपण प्रवेश घेतलेल्या अभ्यासक्रमाचे नाव, वर्ष, तुमचा परीक्षेचा बैठक क्रमांक, नोंदणीप्रमाणे नाव, पत्ता (कायमस्वरूपी), विषय, PRN व मोबाईल नंबर (कायमस्वरूपी) लिहिणे आवश्यक आहे. (मुख्यपृष्ठ / Cover Page यासोबत दिलेले आहे ते Download करून वापरावे)
4. लिहून पूर्ण केलेले सर्व सहा पेपर्सच्या स्वाध्यायावर आपला परीक्षा बैठक क्रमांक (Exam Seat No.) लिहूनच प्रवेशासाठी निवडलेल्या अभ्यासकेंद्रावर विहित वेळेत स्वतः पोहोच करावे किंवा पोस्टाद्वारे /कुरिअरद्वारे पाठवावेत. (बैठक क्रमांक विद्यापीठाच्या www.unishivaji.ac.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध होतील.) स्वाध्याय जमा करताना स्वाध्यायासोबत हॉलतिकीटची झेरॉक्स प्रत जोडावी.
5. विद्यार्थ्यांनी स्वाध्याय अभ्यासकेंद्रामध्ये जमा करणेच्या अंतिम तारखा स्वतंत्र परिपत्रकाद्वारे www.unishivaji.ac.in या संकेतस्थळावरील Distance Education → Online Notice Board (http://www.unishivaji.ac.in/distedu/notice_board.aspx) या लिंकवरती नंतर प्रसिध्द करण्यात येतील यांची संबंधितांनी नोंद घ्यावी.

6. एकदा स्वाध्याय जमा केल्यानंतर तसेच त्यांचे मूल्यांकन झाल्यानंतर तेच स्वाध्याय परत जमा करता येणार नाहीत
7. जे विद्यार्थी दिलेल्या वेळेत स्वाध्याय जमा करतील त्याच विद्यार्थ्यांना स्वाध्यायाचे गुण दिले जातील.जे विद्यार्थी स्वाध्याय जमा करणार नाहीत अशा विद्यार्थ्यांना स्वाध्यायाचे गुण दिले जाणार नाहीत.
8. स्वाध्याय जमा केलेल्या विद्यार्थ्यांनी संबधित विषयास अनुत्तीर्ण झाल्यास पुन्हा स्वाध्याय जमा करू नये फक्त अनुत्तीर्ण विषयाची लेखी परीक्षा द्यावी.
9. बी.ए.भाग – ३ चा अभ्यासक्रम शैक्षणिक वर्ष २०२०–२०२१ पासून सुधारित करण्यात आलेला आहे.त्यामुळे स्वयंअध्ययन साहित्याचे अध्ययन करताना विद्यार्थ्यांनी आपल्या विषयाच्या सदर अभ्यासक्रमाप्रमाणे स्वयंअध्ययन साहित्याचे अध्ययन करावे.सदरचा अभ्यासक्रम www.unishivaji.ac.in या विद्यापीठ संकेतस्थळावर उपलब्ध आहे.

विशेष सूचना

- दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्राच्या सर्व मान्यताप्राप्त अभ्यासकेंद्रावर संपर्क सत्राचे आयोजन केले जाते. तरी विद्यार्थ्यांनी वेळोवेळी अभ्यास केंद्र समन्वयक यांच्याशी संपर्क साधून संपर्क सत्र, परीक्षा वेळापत्रक, हॉलतिकीट, निकाल इत्यादी बाबत माहिती घ्यावी. तसेच वेळोवेळी विद्यापीठ संकेतस्थळाला भेट देवून अद्ययावत माहिती जाणून घ्यावी.
- आपण निवडलेल्या विषयाप्रमाणे स्वयंअध्ययन साहित्य घेणे, आपल्या पाठयक्रमाचा अभ्यासक्रम (Syllabus) प्राप्त करून घेणे व त्याप्रमाणे अध्ययन करणेची जबाबदारी विद्यार्थ्यांची आहे.
- आपल्या रजिस्ट्रेशन फॉर्मवर असलेल्या अभ्यासकेंद्रामध्येच स्वाध्याय जमा करावयाचे आहेत जर दुसऱ्या अभ्यासकेंद्रावर स्वाध्याय जमा केले तर स्वाध्यायाचे गुण आपल्या गुणपत्रिकेवर येणार नाहीत व त्यासाठी दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्र जबाबदार असणार नाही याची विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.

दूर शिक्षण केंद्र, शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
स्वाध्याय उत्तर पत्रिकेचे मुखपृष्ठ (Cover Page)

परीक्षा बैठक क्रमांक

अभ्यासक्रमाचे नांव :

(बी.ए./बी.कॉम. भाग 1 एम.ए./एम कॉम भाग 1 व 2)

सत्र :

(पहिले/दूसरे/तिसरे/चौथे/पाचवे/सहावे)

विषय :

1. अभ्यास केंद्राचे नाव -----

2. विद्यार्थ्यांचे पूर्ण नाव -----

3. पूर्ण पत्ता : -----

----- पिन कोड नं.-----

4. मोबाईल क्रमांक : लॅण्डलाईन क्रमांक :

5. अभ्यासक्रमाचे नाव : ----- सत्र -----

6. पेपरचे नाव : -----

7. पेपर क्रमांक : -----

8. सबजेक्ट कोड : -----

9. परीक्षा बैठक क्रमांक -----

(ज्या परीक्षेसाठी स्वाध्याय जमा करत आहे)

10. पी.आर.एन. : -----

11. स्वाध्याय जमा करण्याचा दिनांक : -----

12. विद्यार्थ्यांची स्वाक्षरी : -----

(फक्त कार्यालयीन उपयोगाकरिता)

मिळालेले गुण : -----

परीक्षकांची स्वाक्षरी : -----

B.A Part - III Sem. – VI Sociology, History, Political Science, Economics, Philosophy, &
Education Assignment Questions March / April 2024 Examination

बी. ए. भाग – ३ सत्र – ६ समाजशास्त्र, इतिहास, राज्यशास्त्र, अर्थशास्त्र, तत्वज्ञान व
शिक्षणशास्त्र स्वाध्याय प्रश्न मार्च/एप्रिल २०२४ परीक्षा

(प्रत्येक प्रश्नास 10 गुण)

बी. ए. भाग ३ करीता प्रवेशित झालेल्या सर्व विषयाच्या विद्यार्थ्यांनी आपल्या स्पेशल
विषयाच्या स्वाध्यायाबरोबर इंग्रजी आवश्यक (English Compulsory) पेपरचे स्वाध्याय जमा
करणे अनिवार्य आहे.

B.A Part III Sem VI English (Compulsory)

बी. ए. भाग ३ सत्र ६ इंग्रजी (आवश्यक)

१) Importance of Group Discussion in an organization.

OR

२) In what way is the boy different from other shoe-shine boys?

बी ए भाग ३ समाजशास्त्र Paper XII Indian Sociological Thinkers

१) भारतीय आदिवासी या विषयावर चर्चा करा.

किंवा

२) एम. एन. श्रीनिवास यांच्या कोणत्याही दोन प्रमुख संकल्पनेविषयीचे योगदान लिहा.

1) Discuss on Indian tribes.

OR

2) Write any two 'Major concepts' contribution of M.N.Srinivas in sociology.

बी ए भाग ३ समाजशास्त्र Paper XIII Methods of Social Research

१) नमुना निवडीचे प्रकार स्पष्ट करा.

किंवा

२) मुलाखतीचे फायदे आणि मर्यादा विशद करा.

1) Explain the types of sampling?

OR

2) Elaborate advantage and limitation of interview?

बी ए भाग ३ समाजशास्त्र Paper XIV Social Anthropology

१) मानवशास्त्र आणि समाजशास्त्र यांची तुलना करा.

किंवा

२) भारतातील कोणत्याही दोन आदिवासी समस्यांचे विश्लेषण करा.

1) Compare relationship between social Anthropology and sociology

OR

2) Analyse any two tribal problems in India.

बी ए भाग ३ समाजशास्त्र Paper XV Rural Sociology

१) भारतीय संदर्भात ग्रामीण समाजशास्त्राचे महत्व याचे वर्णन करा.

किंवा

२) बाजारपेठ जमीन धारणा आणि हरित क्रांती यावर चर्चा करा.

1) Describe the importance of rural sociology with reference to India.

OR

2) Discuss on the Market, Land Reforms and Green revolution

बी ए भाग ३ समाजशास्त्र Paper XVI Urban Sociology

१) शहरी समाजशास्त्राचा अर्थ आणि स्वरूप स्पष्ट करा.

किंवा

२) शहरी समाजशास्त्रातील प्रमुख संकल्पना स्पष्ट करा.

1) Explain Meaning and Nature of Urban sociology.

OR

2) Explain the major concept in urban sociology.

बी ए भाग ३ इतिहास Paper XII Ancient India (From 4th c. BC to 7th c. AD)

- १) सातवाहन आणि कुशाणकालीन उद्योग आणि व्यापार यांचे वर्णन करा.
किंवा
२) प्राचीन भारतातील स्त्रियांच्या स्थानाची चिकित्सक विश्लेषण करा.
1) Describe the Industry and Trade in Satavahna and Kushana Period.
OR
2) Critically analyze the position of Women in Ancient India.
-

बी ए भाग ३ इतिहास Paper XIII History of Medieval India (1526-1707 AD)

- १) मुघल सम्राट अकबरच्या राजपूतविषयक धोरणाची चिकित्सा करा.
किंवा
२) मलिक अंबरच्या जमीन महसूल व्यवस्थेचे वर्णन करा.
1) Analyze the Rajput Policy of Mughal Emperor Akbar.
OR
2) Describe the Land Revenue System of Malik Ambar.
-

बी ए भाग ३ इतिहास Paper XIV Making of the Modern World (16th to 19th Century)

- १) इटलीच्या एकीकरणाची प्रक्रिया स्पष्ट करा.
किंवा
२) अब्राहम लिंकन यांच्या कार्याचे मूल्यमापन करा.
1) Explain the process of Unification of Italy.
OR
2) Evaluate the work of Abraham Lincoln.
-

बी ए भाग ३ इतिहास Paper XV Polity, Economy and Society under the Marathas

- १) मराठा इतिहासासाठी उपयुक्त भारतीय साधनांचे वर्णन करा.
किंवा
२) मराठाकाळातील व्यापार आणि वाणिज्य यांची चर्चा करा.
1) Describe Indian Sources useful for Maratha History.
OR
2) Discuss the Trade and Commerce during the Maratha Period.
-

बी ए भाग ३ इतिहास Paper XVI Methods and Applications of History

- १) स्थानिक इतिहासाची संकल्पना स्पष्ट करा.
किंवा
२) संग्रहालयांच्या विविध प्रकारांची चर्चा करा.
1) Explain concept of Local History.
OR
2) Discuss the various Types of Museums.
-

बी ए भाग ३ अर्थशास्त्र Paper XII Principles of Micro Economics- II

१) मत्तेदारीचे वैशिष्ट्ये आणि मूल्यभेदाचे वर्गीकरण सविस्तर स्पष्ट करा.

किंवा

२) केन्सचा व्याजदराचा सिद्धांत स्पष्ट करा.

1) Explain in detail the characteristics of monopoly and classification of price discrimination

OR

2) Explain Keynes' theory of interest rate

बी ए भाग ३ अर्थशास्त्र Paper XIII Economics of Planning

१) आर्थिक नियोजन अर्थ आणि प्रकार स्पष्ट करा

किंवा

२) पंचवार्षिक योजनेचा अर्थ सांगून भारतीय नियोजनातील योजना प्रतिमाने सविस्तर स्पष्ट करा

1) Explain the meaning and types of financial planning

OR

2) Explain the plan in Indian planning in detail with an image by explaining the meaning of five year plan.

बी ए भाग ३ अर्थशास्त्र Paper XIV International Economics- II

१) भारताची आंतरराष्ट्रीय व्यापाराची रचना, आकारमान व दिशा स्पष्ट करा.

किंवा

२) विदेशी भांडवलाची गरज आणि प्रकार स्पष्ट करा.

1) Explain the structure, volume and direction of India's international trade.

OR

2) Explain the need and types of foreign capital

बी ए भाग ३ अर्थशास्त्र Paper XV Research Methodology in Economics- II

१) नमुना निवडीचा अर्थ आणि प्रकार स्पष्ट करा

किंवा

२) कार्ल पिअरसेन (Karl Pearson) याचा सहसंबंध गुणांक ही संकल्पना सविस्तर स्पष्ट करा

1) Explain the meaning and types of sample selection

OR

2) Explain Karl Pearson's concept of correlation coefficient in detail

बी ए भाग ३ अर्थशास्त्र Paper XVI History of Economic Thoughts- II

१) डॉ.मार्शल यांची उपभोक्त्याची संतोषाधिक्य संकल्पना स्पष्ट करा.

किंवा

२) डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर यांचे चलन व शेती विषयक विचार स्पष्ट करा.

1) Explain Dr. Marshall's concept of consumer satisfaction

OR

2) Explain the views of Dr. Babasaheb Ambedkar on currency and agriculture

बी ए भाग ३ तत्वज्ञान Paper - XII Systems of Indian Philosophy (Part-II)

१) परमाणुवादाची संकल्पना स्पष्ट करा.

किंवा

२) प्रत्यक्ष प्रमाणाचे प्रकार स्पष्ट करा.

1) Explain the concept of Pramanuvada

OR

2) Expalin the Kinds of Pratyaksha Pramana

बी ए भाग ३ तत्वज्ञान Paper No.-XIII Western Philosophy (Recent)

१) ग्रीनचा चिदवाद स्पष्ट करा.

किंवा

२) मूरची वेदनदत्त उपपत्ती स्पष्ट करा.

1) Explain the Green's Idealism

OR

2) Explain the Sensedata theory of Moore

बी ए भाग ३ तत्वज्ञान XIV (a) Scientific Method

१) वैज्ञानिक पध्दतीच्या अवस्था स्पष्ट करा.

किंवा

२) निसर्ग नियमांचे प्रकार स्पष्ट करा.

1) Explain the stages of Scientific Investigation.

2) Explain the Kinds of Laws of Nature.

बी ए भाग ३ तत्वज्ञान XIV (b) Symbolic Logic

१) संख्यापकाचे प्रकार आणि उपयोग स्पष्ट करा

२) संख्यापकाचे नियम स्पष्ट करा

1) Explain types and uses of quantifier

2) Explain the rules of quantification

बी ए भाग ३ तत्वज्ञान Paper No.-XV (a) Philosophy of Religion (Part - II)

१) बौद्ध धर्माचे स्वरूप स्पष्ट करा

किंवा

२) जगाच्या निर्मितीची समस्या स्पष्ट करा

1 Explain the nature of Buddhism

2 Explain the problem of Creation

बी ए भाग ३ तत्वज्ञान Paper No.-XV (b) Philosophy of Saints(Part II)

१) पसायदनाचे महत्व स्पष्ट करा.

किंवा

२) संत रामदासांचा विवेकवाद स्पष्ट करा.

1) Explain the Significance of Pasaydan

OR

2) Explain the Vivekvada on Sanint Ramdas

बी ए भाग ३ तत्वज्ञान Paper No.--XVI (a) Contemporary Philosophy (Western)

१) स्वातंत्र्य आणि दुःश्रद्धा या संकल्पना स्पष्ट करा.

किंवा

२) विट्गेन स्टार्इनची भाषिक खेळ संकल्पना स्पष्ट करा.

1) Explain the concept of Freedom of Bad faith. (Sartre)

OR

2) Explain Language game of Wittgenstein.

बी ए भाग ३ तत्वज्ञान Paper No.-XVI (b) Philosophy of Education (Part II)

१) धार्मिक शिक्षणाचे स्वरूप स्पष्ट करा

किंवा

२) शिक्षणातील शिस्तीच्या संकल्पनेवर चर्चा करा

1) Explain the nature of religious education

OR

2) Discuss on the concept of discipline in education

बी ए भाग ३ राज्यशास्त्र Paper XII Modern Political Concepts

- १) स्त्रीवादाची संकल्पना स्पष्ट करा तिच्या विकासावर चर्चा करा-
किंवा
- २) जागतिक तापमान वाढ एक वैश्विक समस्या आहे, हे स्पष्ट करा .
- 1) Explain the concept of Feminism Discuss its Development.
OR
- 2) Explain the global warming is a global problem.
-

बी ए भाग ३ राज्यशास्त्र Paper XIII Politics and Movements in Maharashtra

- १) मुख्यमंत्रीचे अधिकार व कार्ये स्पष्ट करा.
किंवा
- २) महाराष्ट्रातील युतीच्या राजकारणावर सविस्तर चर्चा करा.
- 1) Explain the powers and functions of Chief Minister.
OR
- 2) Discuss in detail the Coalition Politics in Maharashtra.
-

बी ए भाग ३ राज्यशास्त्र Paper XIV Foreign Policy of India

- १) परराष्ट्र धोरणाचा अर्थ आणि उद्दिष्टे स्पष्ट करा
किंवा
- २) भारत – श्रीलंका संबंध सविस्तर चर्चा करा
- 1) Explain the Meaning and Objectives of Foreign Policy
OR
- 2) Discuss in detail the relation between India - Shrilanka.
-

बी ए भाग ३ राज्यशास्त्र Paper XV Comparative Government (With special reference to UK & USA)

- १) ब्रिटनच्या संसदेची रचना, अधिकार आणि कार्ये स्पष्ट करा.
किंवा
- २) यूएसएच्या सर्वोच्च न्यायालयाची रचना, अधिकार आणि कार्ये स्पष्ट करा.
- 1) Explain the Composition, Powers and Functions of UK's Parliament.
OR
- 2) Explain the Composition, Powers and Functions of USA's Supreme Court.
-

बी ए भाग ३ राज्यशास्त्र Paper XVI Western Political Thought II

- १) मिलचे उपुक्तातावादी विचार स्पष्ट करा.
किंवा
- २) हन्ना आरेन्ट यांचे सर्वकषवाद विषयीचे विचार स्पष्ट करा
- 1) Explain the Mill's utilitarianism views.
OR
- 2) Explain the Hannah Arendt's views on totalitarianism.
-

बी ए भाग ३ शिक्षणशास्त्र Paper XII Trends in Education

१) शांतता शिक्षणाची संकल्पना स्पष्ट करा.

किंवा

२) पर्यावरण शिक्षणाची संकल्पना व महत्व स्पष्ट करा.

1) Explain the concept of Peace Education.

OR

2) Explain the Concept and Importance of Environmental Education.

बी ए भाग ३ शिक्षणशास्त्र Paper XIII Statistics in Education

१) शैक्षणिक संख्याशास्त्राचे उपयोग स्पष्ट करा.

किंवा

२) प्रसामान्य संभाव्य वक्राचे गुणधर्म व उपयोग स्पष्ट करा.

1) Explain the uses of Educational Statistics.

OR

2) Explain the properties and uses of normal probability curve.

बी ए भाग ३ शिक्षणशास्त्र Paper XIV Educational Technology

१) संप्रेषण प्रक्रिया म्हणजे काय ते सांगून तिचे घटक स्पष्ट करा.

किंवा

२) शैक्षणिक तंत्रविज्ञानातील एक नवीन उपक्रम म्हणून 'ई—लर्निंग' ची चर्चा करा.

1) What is Communication Process Explain it's Components.

OR

2) Discuss the 'e-learning' as an innovation in Educational Technology.

बी ए भाग ३ शिक्षणशास्त्र Paper XV Curriculum Construction

१) संतुलित अभ्यासक्रमाची संकल्पना स्पष्ट करा.

किंवा

२) अभ्यासक्रम विकसनाची प्रक्रिया स्पष्ट करा.

1) Explain the concept of balanced curriculum.

OR

2) Explain the process of curriculum development

बी ँ ढाग ३ शलकुणशासुतुर ढaper XVI Educational Practices

१) ढुरकलुढ कारुडरुकरा अरुथ, सुवरुढ व वुडरुढतुी सुढषुठ करर.

कुवरुढर

२) आदरुशु शलकुषकररकुी गुणवैशलषुठतुे व अधुडरुढन कुषढतरर सुढषुठ करर.

1) Explain the Meaning, Nature and Scope of Project work.

OR

2) Explain the Characteristics and Teaching Abilities of Ideal teacher.
